

DATOS IDENTIFICATIVOS

Introdución á enfermaría clínica

Materia	Introdución á enfermaría clínica			
Código	O51G140V01201			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermaría (Ourense)			
Coordinador/a	Fernández Varela, María Milagros			
Profesorado	Cerradelo Lama, Jaime Fernández Varela, María Milagros			
Correo-e	mfervar3@sergas.es			
Web				
Descrición xeral	O propósito desta materia é capacitar ao alumnado para identificar as alteracións da saúde das persoas, así coma no coñecemento de procedementos enfermeiros.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermaría, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenrolo dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar coidados de enfermaría dirixidos as persoas, familias o grupos, orientados aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cuales se diagnostica, trata ou cuida un problema de saúde.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermaría
B6	Aplicar as intervencións da enfermaría na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocoidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermaría española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial na transformación
B14	Establecer mecanismos de avaliación, considerando os aspectos científico-técnicos e de calidade
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
B17	Realizar coidados de enfermaría baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
B18	Aplicar estratexias para adoptar medidas de confortabilidade e atención de síntomas, dirixidas ao paciente e familia, na aplicación de coidados paliativos que contribúan a aliviar a situación de pacientes en situacións de enfermidade avanzada e/ou terminal
C2	Coñecer o uso e a indicación de produtos sanitarios vinculados aos coidados de enfermaría.

C9	Coñecer os procesos fisiopatolóxicos, e as súas manifestacións e os factores de risco que determinan os estados de saúde e enfermidade nas diferentes etapas do ciclo vital.
C13	Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.
C18	Coñecer e aplicar os principios que sustentan os cuidados integrais de enfermaría.
C28	Coñecer as alteracións de saúde do adulto, identificando as manifestacións que aparecen nas súas distintas fases.
C29	Identificar as necesidades de cuidado derivadas dos problemas de saúde.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Saber as principais causas do enfermar humano (etioloxía) e os mecanismos polos que éstos actúan de forma nociva (patoxenia)	A1		C9	D1
	A2		C13	D2
	A3		C28	D4
	A4		C29	D9
Ser capaz de identificar os principais síntomas que se asocian á enfermidade e os signos que se detectan ao realizar a exploración física do paciente (semioloxía)	A1	B1	C9	D1
	A3	B3	C13	D2
	A5	B6	C28	D9
		B17	C29	
Ser capaz de aplicar as principais técnicas diagnósticas e as normas de actuación de enfermaría en cada unha delas	A1	B2	C2	D1
	A4	B6	C13	D4
	A5	B9	C18	D5
		B14	C28	D6
		B15	C29	D7
		B16		D8
		B17		
	B18			
Ser capaz de utilizar adecuadamente os produtos sanitarios	A4	B12	C2	D3
				D7
				D10
				D11
Ser capaz de identificar as enfermidades producidas por axentes físicos	A5		C9	D1
			C28	D7
			C29	

Contidos

Tema

Introducción á fisiopatoloxía.

- Valoración de signos e síntomas de enfermidade:
- Monitorización dos signos vitais
- Dor
- Monitorización respiratoria: disnea, tose, cianose ...
- Hemorraxias
- Manexo da náusea, manexo do vómito.
- Diarrea, estreñimento e malabsorción
- Ictericia
- Anomalías na función renal, anomalías no volume de ouriños, hematuria, piuria
- Hipoglicemia e hiperglicemia, cetoacidose e estado hiperosmolar
- Tratamento da febre, hipertermia e hipotermia
- Alteración da consciencia. Síncope, avaliación, monitorización
- Fracturas (tipos) e traumatismos (craneal, de medula espinal e pescozo, torácico, abdominal e facial)
- Radioloxía: técnicas e métodos complementarios de diagnose:
Funcionamiento dun servizo de Radioloxía. Os raios X. Propiedades. Tipos de radiacións
Técnicas que utilizan radiacións ionizantes: Radioloxía convencional. TAC
Técnicas que non utilizan radiacións ionizantes: Ecografía. ECO Doppler, Resonancia magnética
Atención de Enfermería, procedementos relacionados e información ao paciente en: contrastes. reaccións adversas
Preparación do paciente para as distintas exploracións radiolóxicas: dixestivas, urinarias, mama, músculo-esquelético, etc ...
Normas xerais en radioloxía intervencionista: anxiografías, nefrostomía percutánea
Contraste e protección radiolóxica.

Procedementos de enfermaría nas manifestacións patolóxicas. (Uso e indicacións de produtos sanitarios).

- Coidados enfermeiros, incorporando linguaxe e metodoloxía enfermeira (NNN)
- Coidados de enfermaría ao ingreso: Documentación (valoración, rexistros: gráficas, escalas, ...)
  - Obtención, manipulación e transporte de mostras: sangue (Flebotomía: arterial, venosa) e Mostra de sangue capilar), feces , esputos, PAAF e biopsias
  - Sondaxe vesical, sondaxe gastrointestinal e coidados
  - Punción intravenosa. Coidados
  - Administración de medicación: diferentes vías (tópica, inhalatoria, rectal, oral e parenteral). Mantoux.
  - Vendaxes: xeneralidades, material, tipos, funcións, complicacións, coidados
  - Axuda na exploración: Preparación probas diagnósticas e/ou terapéuticas (Punción lumbar, paracentese, artrocentese, pericardiocentese e toracocentese).
  - Termoterapia: Aplicación de calor ou frío ...
  - Transporte: dentro da instalación e Transporte: entre instalacións.
  - Axuda co autocuidado e coidados paciente encamado: Baño, Cambio de posición,..
  - Coidados post-mortem.

Soporte vital Básico e avanzado.

- A asistencia prehospitalaria urxente. Ambulancias paramédicas, transporte aéreo e preparación do paciente. Respiradores de transporte. Material de monitorización e transporte.
- Urxencias. Definición. Triaxe, clasificación e procedementos.
- Interpretación ECG. Arritmias cardíacas de atención urxente. Monitorización.
- Primeiros auxilios. RCP.
- Afogamento.
- Lesións por electricidade.
- Inxestión de cáusticos.
- Inhalación de gases tóxicos.
- Queimaduras.
- Conxelacións.

Seminarios

- Extracción de mostras sanguíneas. Procedementos e diferentes técnicas. Conservación e tratamento da mostra.
- Gases sanguíneos: técnicas e tipos de gases sanguíneos. Conservación e tratamento das mostras.
- Implantación, mantemento e control de catéteres venosos periféricos e centrais.
- Administración de medicación por diferentes vías parenterais. Cálculo da dose. Dilucións.
- Implantación, mantemento e control do catéter vesical, nasogástrico e rectal.
- Principios de reanimación cardiopulmonar (adulto e infantil). Instrucións e simulacros.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	16	40	56
Eventos científicos	2	0	2
Actividades introdutorias	1	0	1
Presentación	1	3	4
Lección maxistral	26	0	26
Exame de preguntas obxectivas	4	57	61

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Seminario/obradoiro: Actividades teórico-prácticas enfocadas ao traballo sobre procedementos específicos, que permiten complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Eventos científicos	Conferencias, congresos, xornadas, mesas redondas, debates... realizados por relatores/as de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Levarase a cabo de maneira grupal.
Lección maxistral	

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Seminario	Actividade enfocada ao traballo sobre procedementos enfermeiros, nos que o alumnado adquirirá habilidades prácticas baseadas na evidencia
-----------	---

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Seminario	Asistencia obrigatoria ao 90% das horas de seminarios e participación nas diferentes actividades que se realicen.	40	B1 C2 D1 B2 C13 D2 B3 C29 D4 B17 D6 B18 D7 D10 D11
	Valoraranse os coñecementos e as habilidades prácticas dos distintos procedementos enfermeiros traballados nos distintos seminarios, así como as habilidades de organización e planificación previa dunha simulación práctica.		
	Realizarase a valoración mediante unha proba teórico-práctica no aula de simulación. Tamén se avaliará o manexo da linguaxe NANDA/NOC/NIC.		
	Para facer media co resto da avaliación haberá que obter unha puntuación de 5 puntos sobre 10.		
	Datas de avaliación: páx web		

Exame de preguntas obxectivas	Proba para avaliación das competencias adquiridas. Exame tipo test con 3-4 alternativas de resposta, donde so unha delas será correcta. Será necesario obter un mínimo do 60% de respostas correctas para aprobar (60% de acertos = 5 puntos). Para facer media co resto da avaliación haberá que obter unha puntuación de 5 puntos sobre 10. Imprescindible superar cada parte de avaliación da materia para poder facer media.	60	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B6 B9 B12 B14 B15 B16	C2 C9 C13 C18 C28 C29	D3 D5 D8 D9
-------------------------------	--	----	----------------------------	--	--------------------------------------	----------------------

Data de avaliación: páx web

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaluación dos SEMINARIOS para o alumnado que non cumpla a asistencia mínima do 90%.

Criterios:

1. Proba teórico-práctica na aula de simulación de **todos** os procedementos dados no aula durante o curso. Tamén se avaliará o manexo da linguaxe NANDA/NOC/NIC (40%). Para facer media co resto da avaliación haberá que obter unha puntuación de 5 puntos sobre 10.

Para superar a totalidade da materia será indispensable ter superada cada unha das partes. O suspenso dalgunha parte, suporá a non superación da materia.

2ª Edición ordinaria.

Os criterios para esta avaliación serán os mesmos que na 1ª edición ordinaria.

O alumnado examinarase da parte que non supere na 1ª edición, o tipo de proba será o mesmo.

CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA.

CRITERIO DE AVALIACIÓN:

1. Exame tipo test con 3-4 alternativas de resposta, donde so unha delas será correcta. Será necesario obter un mínimo do 60% de respostas correctas para aprobar (60% de acertos = 5 puntos). Para facer media co resto da avaliación haberá que obter unha puntuación de 5 puntos sobre 10. Esta proba ten unha cualificación sobre o total da materia do 60%.

2. Proba práctica na aula de simulación. Para facer media co resto da avaliación haberá que obter unha puntuación de 5 puntos sobre 10. Esta proba ten unha cualificación sobre o total da materia do 40%.

Imprescindible superar cada parte de avaliación da materia para poder facer media.

Outros comentarios

- As datas oficiais de exame marcadas para esta materia, nas dúas edicións correspondentes, poderán consultarse na páxina web da Escola , así como no taboleiro de anuncios do centro.
- Utilizaráse a plataforma Moodle da Universidade de Vigo, para manter comunicación académica-docente, co alumnado (temario, anuncios, cualificacións, etc) para o que será necesario, que ao inicio do cuadrimestre, o alumnado revise individualmente, si está correctamente dado de alta na plataforma, para así poder utilizar este servizo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Gloria Bulechek Howard Butcher Joanne M. Dochterman Cheryl Wagner, **Clasificación de Intervenciones de Enfermería (NIC)**, 7ª, Elsevier ESPAÑA, 2019

Meridean Maas; Marion Johnson; S. Moorhead, **Clasificación de Resultados de Enfermería (NOC)**, 6ª, Elsevier ESPAÑA, 2019

NANDA International & T. Heather Herdman & Shigemi Kamitsuru, **Nursing Diagnoses 2021-2023**, 12ª, Elsevier, 2021

Javier Morillo Rodríguez and David Fernández Ayuso, **Enfermería clínica II . Cuidados críticos y especialidades médico-quirúrgicas**, 1ª, Elsevier España, 2016

Perry, A.G; Potter, P, **Guía Mosby de Técnicas y Procedimientos Básicos**, 8ª, Elsevier España, 2016

Index de enfermería (digital),

Enfermería global (global),**Enfermería Clínica,**

By Sarah Renton, Claire McGuinness and Evelyn Strachan, **Procedimientos de enfermería clínica**, 6ª, Elsevier, 2021

Alfaro-LeFevre, **Pensamiento crítico, razonamiento clínico y juicio clínico en enfermería**, 7ª, Elsevier, 2021

Bibliografía Complementaria

Portal Sanitario Fistera (Atención Primaria en la Red) <http://www.fistera.com/index.asp>,

<http://www.isciii.es/investen>,

Nursing,**Metas de Enfermería,**

<https://ulcerasfora.sergas.gal/?idioma=es>,

<http://www.index-f.com/eticuidado/revista.php>,

Fistera. Pulsioximetría, <https://www.fistera.com/ayuda-en-consulta/tecnicas-atencion-primaria/pulsioximetria/>,

Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad, **Seguridad del paciente. Proyecto Bacteriemia Zero**, 2015

Rifà , Olivé, Lamoglia, **Lenguaje NIC para el aprendizaje teórico-práctico en enfermería**, 2ª, Elsevier, 2020

<https://femora.sergas.es/>,

Recomendacións**Materias que continúan o temario**

Enfermería clínica II/O51G140V01205

Enfermería clínica III/O51G140V01301

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Enfermería clínica I/O51G140V01204

Prácticas clínicas II/O51G140V01303

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/O51G140V01101

Fisiología: Fisiología/O51G140V01105

Fundamentos de enfermería/O51G140V01107

Outros comentarios

A dirección de correo electrónico para concertar unha titoría ou comunicarse cos docentes:

Dra. María Milagros Fernández Varela: mfervar3@sergas.es

D. Jaime Cerradelo Lama: jcerlam@gmail.com
